

Yerel Yönetimlerin Eğitim Hizmetlerindeki Rolü: Üsküdar Belediyesi Örneği

The Role of Local Governments in Education Services: The Example of Üsküdar Municipality

Yusuf SAVAŞ*
Mehtap YILDIRIM**

Öz

Bu araştırmanın temel amacı; Türkiye’de belirli kriterlere göre seçilen bir belediyenin eğitim alanındaki faaliyet ve projelerini inceleyerek, ülkemizdeki belediyelerin eğitim hizmetlerindeki rolüne yönelik mevcut durumu ortaya çıkarmak ve belediyelerin eğitim hizmetlerini daha etkili ve sürdürülebilir bir şekilde sunabilmesine rehberlik edecek öneriler geliştirmektir. Bu çalışma, nitel araştırma desenlerinden biri olan durum çalışması yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında, gerçek yaşamdan seçilmiş belirli bir durum, çeşitli veri toplama araçları aracılığıyla derinlemesine incelenmiştir. Çeşitli kriterlere göre seçilen İstanbul Üsküdar Belediyesi’nin eğitim alanındaki uygulamaları yetişkinlere yönelik hizmetler, çocuklara/gençlere yönelik hizmetler, proje bazlı hizmetler ve fiziki destek hizmetleri olmak üzere dört kategoride detaylı olarak incelenmiştir. Çocuklara, gençlere ve yetişkinlere yönelik belediye eğitim hizmetlerinin planlanma, uygulama, izleme ve değerlendirme aşamalarında tüm yerel paydaşlarla etkin iş birliği yapılmasıyla hizmetlerin etkinlik ve verimliliğinin artacağı belirlenmiştir. Proje bazlı hizmetlerde yapılan paydaş iş birliklerinin faaliyetlerin sürdürülebilirliğini sağladığı tespit edilmiştir. Belediyelerin; eğitim yatırımlarını, okul dışı öğrenme ortamlarının sayısını, niteliğini ve çeşitliliğini artıracak şekilde planlaması ve bilim merkezlerinin kurulması, yaygınlaştırılması ve bu merkezlerdeki eğitim faaliyetlerinin sürdürülebilirliğinin sağlanması süreçlerinde daha etkin bir rol üstlenmelerinin teşvik edilmesi araştırma kapsamında önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Belediye, Yerel Yönetimler, Eğitim Hizmetleri, Yerelleşme, Üsküdar

* Dr., Ümraniye Belediyesi, yusuf.savas@marmara.edu.tr. ORCID: 0000-0002-5734-0327

** Prof.Dr., Marmara Üniversitesi, mehtap.yildirim@marmara.edu.tr. ORCID: 0000-0001-7398-8396

How to cite this article/Atıf için: Savaş, Y. ve Yıldırım, M. (2025). Yerel Yönetimlerin Eğitim Hizmetlerindeki Rolü: Üsküdar Belediyesi Örneği. *Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi*, 13(2), 262-285. DOI: 10.14782/marmarasbd.1725594

Abstract

The main purpose of this research is to examine the activities and projects of a municipality selected according to certain criteria in Türkiye in the field of education, to reveal the current situation regarding the role of municipalities in education services in the country and to develop recommendations to guide municipalities in providing education services in a more effective and sustainable way. This study was conducted using the case study method, one of the qualitative research designs. Within the scope of the research, a specific case selected from real life was analyzed in depth through various data collection tools. The educational practices of Üsküdar Municipality in Istanbul, selected according to various criteria, were examined in detail in four categories: services for adults, services for children/youth, project-based services, and physical support services. It was determined that effective cooperation with all local stakeholders in the planning, implementation, monitoring and evaluation stages of municipal education services for children, youth and adults will increase the effectiveness and efficiency of services. It was also determined that stakeholder cooperation in project-based services ensures the sustainability of activities. The research recommends that municipalities play a more active role in planning educational investments, increasing the number, quality, and diversity of out-of-school learning environments, establishing and expanding science centers, and ensuring the sustainability of educational activities at these centers.

Keywords: Municipality, Local Governments, Education Services, Localization, Üsküdar

1. Giriş

Merkezi yönetimin yerelde halkın beklenti ve ihtiyaçlarını istenen seviyede karşılayamaması, gelişmiş ülkelerin, Dünya Bankası ve Avrupa Birliği gibi uluslararası kuruluşların yerel yönetimlerin güçlendirilmesine yönelik uygulamaları, yerel yönetim birimlerinin kamu hizmetlerindeki rolünün güçlenmesini teşvik etmiştir (Kalaycı, 2020, s.15). Yerel yönetimlerin kamu hizmetlerindeki payı ülkeden ülkeye değişiklik göstermektedir. Ancak, gelişmiş ülkelerde yerel yönetimlerin birçok hizmeti aktif bir şekilde yürüttüğü ifade edilmektedir (Tepe, 2007; Uzun, 2015; Türkoğlu ve Bucaktepe, 2015; Eryılmaz, 2018). Sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin büyük oranda yerel ve bölgesel yönetimlerin desteği ile hayata geçirilebileceği belirtilmektedir (OECD, 2020). Kamu hizmetleri içerisinde eğitim alanında yerelleşmenin; mali kaynakların etkin kullanımı, hizmet ve malzeme finansmanının daha verimli yönetimi, öğretim programlarının yerel ihtiyaçlara uyum sağlaması, ekipman ve malzeme temininde hız kazanılması, personel istihdamının etkinliğinin artırılması, iş süreçlerinin iyileştirilmesi, eğitime erişim olanaklarının geliştirilmesi ve karşılaşılan sorunlara daha hızlı çözümler üretilmesi açısından önemli bir gereklilik olduğu ifade edilmiştir (UNESCO, 2017; Hazman & Küçükilhan, 2018). Eğitimde yerelleşme, eğitimle ilgili yetki, görev ve sorumlulukların belediye, il özel idaresi gibi yerel yönetim birimlerine, sivil toplum kuruluşlarına (STK) ve okullara devredilmesi olarak tanımlanmaktadır. Ancak, bu yerelleşmenin hangi düzeyde gerçekleşeceği konusunda görüş ayrılıkları bulunmaktadır (Gözler, 2008; Hazman & Küçükilhan, 2018).

Türkiye’de belediyelere, eğitim alanında fiziki mekânların oluşturulması ve desteklenmesi, mesleki ve beceri kazandırmaya yönelik eğitimlerin sunulması ile sosyo-kültürel eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesi gibi görevleri yerine getirme yetkisi, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu çerçevesinde tanınmıştır. 687 sayılı KHK ile de

İl milli eğitim müdürlükleri ve belediyeler arasında yapılacak ve MEB tarafından onaylanacak protokoller çerçevesinde ilkokul, ortaokul, lise öğrencilerine yönelik ödev ve proje çalışmaları ile kültürel, sosyal, sanatsal ve sportif faaliyetlerin yürütüldüğü sosyal etkinlik merkezlerinin belediyeler tarafından açılmasına olanak tanınmıştır. Merkezi yönetim kurumları tarafından yayımlanan üst politika belgelerinde; farkındalık ve bilinçlendirme eğitimlerinin yaygınlaştırılması, dezavantajlı grupların örgün eğitime ve çeşitli alanlardaki (mesleki, beceri, spor, sanat) eğitim programlarına erişimlerinin artırılması, eğitim içeriklerinin yaygınlaştırılmasına katkı sağlanması, eğitim-istihdam ilişkilerinin güçlendirilmesi, okul dışı öğrenme ortamlarının geliştirilmesi, okul öncesi eğitime erişimin yaygınlaştırılması, özel eğitim faaliyetlerinin etkinliğinin artırılması ve gençlerin kişisel, sosyal gelişimleri ile kariyer planlamalarına yönelik programların desteklenmesi öncelikli hedefler arasında yer almaktadır (Kalkınma Bakanlığı, 2013; Kalkınma Bakanlığı, 2018; SBB, 2019; İSTKA, 2014; STB, 2015; ÇSGB, 2017; ASPB, 2017).

Eğitimde yerel yönetimler üzerine yapılan araştırmalarda, Türkiye ve diğer ülkelerdeki eğitimde yerelleştirme uygulamaları ele alınmış; Türkiye'deki belediyelerin eğitim faaliyetleri, paydaş görüşleri doğrultusunda değerlendirilmiş ve bu uygulamaların olası etkileri incelenmiştir. Eğitim alanında başarılı kabul edilen ülkelerde, yerel ve merkezi yönetimlerin kurumsal kapasitelerinin güçlendirilmesi, hizmetlerin yerel ihtiyaç ve beklentilere göre şekillendirilmesi, katılımcılığın artırılması, fiziki ve mali kaynakların yerelde daha verimli kullanılması sayesinde eğitim hizmetlerinin kalitesinin yükseldiği vurgulanmıştır (Usluel, 1995; Köksal, 1997; Akyıldız, 1999; Bozan, 2002; Gülşen, 2005; Atasayar, 2005; Tepe, 2007; Özgen, 2011; Gürbey, 2012; Ekinci, 2012; Arslan, 2013; Birvural, 2013; Yıldızbaş, 2013; Tekdere, 2013; Kuzu, 2014; Uzun, 2015; Acar, 2015; Cayhan, 2017; Aka, 2018; Ceylan, 2018; Kılınç, 2018; Kazancı, 2019; Ünal, 2019; Menteşoğlu, 2019; Küçükilhan, 2020; Tipi, 2020; Aydoğan, 2021; Dirik, 2021; Gürel, 2022). Söz konusu çalışmalarda Türkiye'deki belediyelerin eğitim alanında gerçekleştirdiği faaliyetlerin incelenmesi genellikle yaygın eğitim hizmetleri ve eğitim alanındaki fiziki destek hizmetleri ile sınırlı kalmıştır. Ancak bu çalışmada, Üsküdar Belediyesi'nin eğitim alanındaki faaliyetleri daha geniş bir perspektiften ele alınarak incelenmiştir. Çalışmada, Üsküdar Belediyesi'nin sunduğu eğitim hizmetleri, dört ana kategoride detaylı bir şekilde analiz edilmiştir: yetişkinlere yönelik eğitim hizmetleri, çocuklar ve gençlere yönelik eğitim hizmetleri, proje bazlı eğitim hizmetleri ve fiziki destek hizmetleri. Bu kapsamda belediyenin, toplumun farklı yaş ve ihtiyaç gruplarına yönelik sağladığı eğitim olanakları detaylandırılarak, yerel yönetimlerin eğitimdeki rolü ve etkisi tartışılmıştır. "Türkiye'de yerel yönetimlerin eğitim alanında yaptığı çalışmalar nelerdir?" sorusu bu araştırmanın problem cümlesini oluşturmaktadır. Bu araştırmanın temel amacı ise; Türkiye'de belirli kriterlere göre seçilen bir belediyenin eğitim alanındaki faaliyet ve projelerini inceleyerek, ülkemizdeki belediyelerin eğitim hizmetlerindeki rolüne yönelik mevcut durumu ortaya çıkarmak ve belediyelerin eğitim hizmetlerini daha etkili ve sürdürülebilir bir şekilde sunabilmesine rehberlik edecek öneriler geliştirmektir.

2. Yöntem

Bu bölümde, araştırmanın deseni, çalışma grubunun özellikleri, veri toplama ve analiz süreci ile araştırmanın inandırıcılığını sağlamaya yönelik yürütülen çalışmalara ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma nitel araştırma yöntemi olan durum çalışması ile yürütülmüştür. Durum çalışması, bir ya da birden fazla olgu, çevre, program, sosyal grup veya birbirine bağlı sistemlerin derinlemesine incelenmesine olanak sağlayan nitel bir araştırma desenidir (McMillan, 2000; Büyüköztürk vd., 2019, s.268). Bu çalışmada, gerçek yaşam bağlamında belirlenmiş bir durum olan belediyelerin eğitim hizmetlerindeki rolü ele alınmıştır. Araştırma sürecinde, faaliyet raporları, stratejik plan, kurumsal web siteleri gibi çeşitli veri toplama araçlarından yararlanılmıştır.

2.2. Araştırmanın Çalışma Grubu

Bu çalışmada, ülkemizdeki belediyelerin eğitim hizmetlerindeki rolünü açıklama konusunda zengin bilgi alınabilmesi amacıyla ölçüt örnekleme tipi kullanılmıştır. Araştırmacı, bir akademisyen ve bir belediye eğitim yöneticisi tarafından ölçüt örnekleme kriterleri belirlenmiştir. Bu kriterler:

- Seçilen belediyenin sorumlu olduğu ilçenin, Şeker vd. (2018) tarafından yapılan çalışmada insani gelişme gruplarından çok yüksek seviyede yer alması
- Bir önceki kritere uygun belediyelerin (18 belediye), 2021 Yılı Faaliyet Raporlarının araştırmacı ve bir uzman tarafından incelenmesi sonucunda eğitim alanındaki faaliyet ve proje çeşitliliğinin yüksek olması
- Eğitim alanındaki faaliyet ve projeler konusunda örneklik teşkil etmesi
- Eğitim alanındaki faaliyet ve proje bilgilerine erişilebilirliğin yüksek olması

Belirlenen kriterler doğrultusunda İstanbul ilindeki Üsküdar ilçe belediyesi seçilmiştir.

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

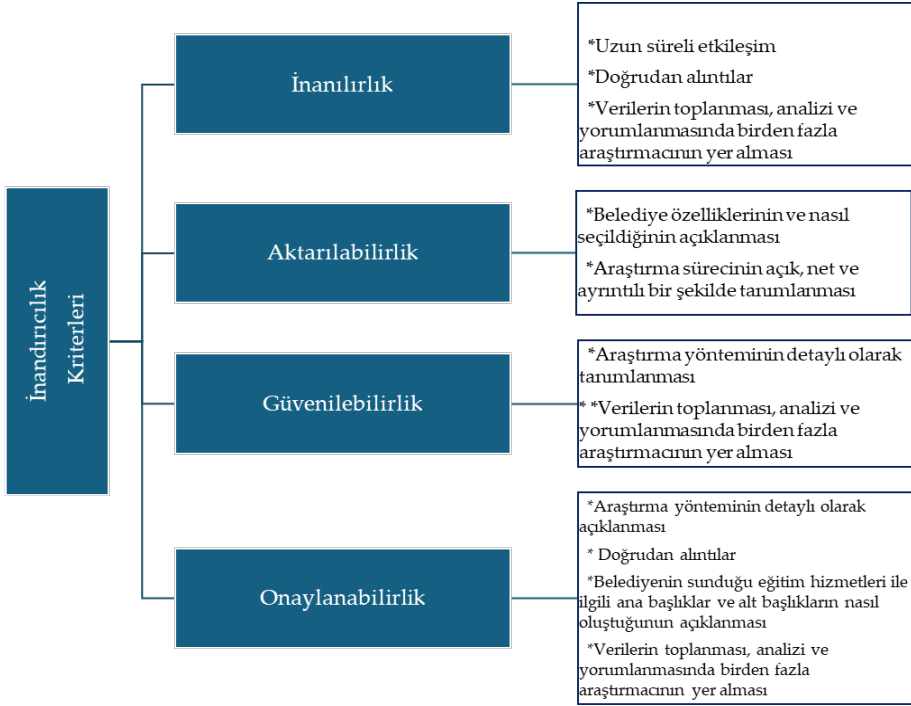
Üsküdar Belediyesi'nin eğitimle ilgili faaliyet ve projeleri, doküman analizi yöntemiyle ayrıntılı olarak incelenmiştir. Doküman incelemesi hem basılı hem de elektronik materyallerin

sistematiik bir şekilde incelenmesi veya değerlendirilmesidir, araştırmacıların verileri toplayıp analiz etmelerini sağlayarak anlam çıkarmalarına, anlayış kazanmalarına ve ampirik bilgi üretmelerine olanak tanır. Doküman incelemesi sürecinde, dokümanlarda yer alan verilerin bulunması, seçilmesi, anlamlandırılması ve sentezlenmesi aşamaları yer almaktadır (Bowen, 2009; Özkan, 2019). Bu araştırma kapsamında, belediyenin 2019, 2020 ve 2021 yıllarına ait faaliyet raporları, 2020-2024 Stratejik Planı dokümanları ve kurumsal web sitesinde yer alan bilgiler detaylı bir şekilde incelenmiştir. İlgili dokümanların PDF formatlarına kurumsal web sitesinden erişim sağlanmıştır. Belediyenin eğitim alanındaki faaliyet ve projeleri, faaliyet raporları aracılığıyla tespit edilmiştir. Bu faaliyetler, araştırmacı tarafından dört ana kategoriye ayrılmıştır: yetişkinlere yönelik eğitim hizmetleri, çocuklara ve gençlere yönelik eğitim hizmetleri, proje bazlı eğitim hizmetleri, fiziki destek hizmetleri. Belediye tarafından sunulan hizmetler, belirlenen kategoriler doğrultusunda alt başlıklara ayrılmış ve ayrıntılı olarak incelenmiştir. Alt başlıklar, hedef kitleleri, kapsadığı branşlar/alanlar ve gerekli açıklamalarla birlikte tablo halinde özetlenmiş ve değerlendirilmiştir. Alt başlıklarla ilgili ayrıntılı bilgilere; faaliyet raporu, stratejik plan ve kurumsal web sitesi aracılığıyla ulaşılmıştır.

Yetişkinlere yönelik eğitim hizmetlerinde yetişkin yaş grubunda (18 yaş ve üstü) bulunan kişilere sunulan hizmetler, çocuklara ve gençlere yönelik eğitim hizmetlerinde, okul döneminde bulunan (okul öncesinden üniversite dönemine kadar) kişilere yönelik hizmetler incelenmiştir. Proje bazlı hizmetler kategorisinde, belirli bir hedef kitleye yönelik ve sınırlı bir süre içinde gerçekleştirilen eğitim projeleri incelenmiştir. Fiziki destekler kategorisinde ise belediyelerin; okul, eğitim merkezi, kütüphane gibi yeni eğitim ortamlarını inşa etme veya mevcut eğitim ortamlarının fiziki ihtiyaçlarını karşılama faaliyetleri ele alınmıştır.

2.4. İnandırıcılık Çalışmaları

Durum çalışması desenine dayalı nitel araştırmalarda, ‘geçerlik’ ve ‘güvenirlik’ kavramları yerine ‘inandırıcılık’ (trustworthiness) kavramı ön plana çıkmaktadır. Bu yaklaşım, nitel verilerin doğru, tutarlı ve güvenilir biçimde sunulması açısından kritik bir öneme sahiptir. İnandırıcılığı sağlamaya yönelik olarak literatürde çeşitli sorular önerilmektedir: Veri kaynaklarıyla yeterli süre çalışılmış mıdır? Araştırma sürecinde incelenen durumla ilgili olgular sürekli olarak gözlemlenmiş midir? Elde edilen ham veriler, kaynaklarıyla karşılaştırılarak doğrulanmış mıdır? Analitik ifadelerle ulaşmak için veri çeşitliliği sağlanmış mıdır? Oluşturulan hipotez, değerlendirme ya da hikâye analitik ifadelerle sistematiik biçimde test edilmiş midir? Bulgular, araştırmacı dışında başka bir kişi tarafından incelenmiş midir? Araştırma raporu, okuyucunun bulguların güvenilirliğine inanmasını sağlayacak düzeyde ayrıntı içermekte midir? Rapor, yeterli denetim mekanizmalarına sahip midir? (Basse, 1999; Lincoln & Guba, 1985; Subaşı & Okumuş, 2017). Bu çalışmada inandırıcılığı (geçerlik ve güvenilirliği) etkileyen faktörleri azaltmak veya ortadan kaldırmak amacıyla araştırmacı tarafından çeşitli önlemler alınmış ve yapılan çalışmalar aşağıda Şekil 1’de verilmiştir.

Şekil 1. Araştırma Sürecindeki İnandırıcılık Çalışmaları

Kaynak: Bassey, 1999; Lincoln & Guba, 1985; Subaşı & Okumuş, 2017.

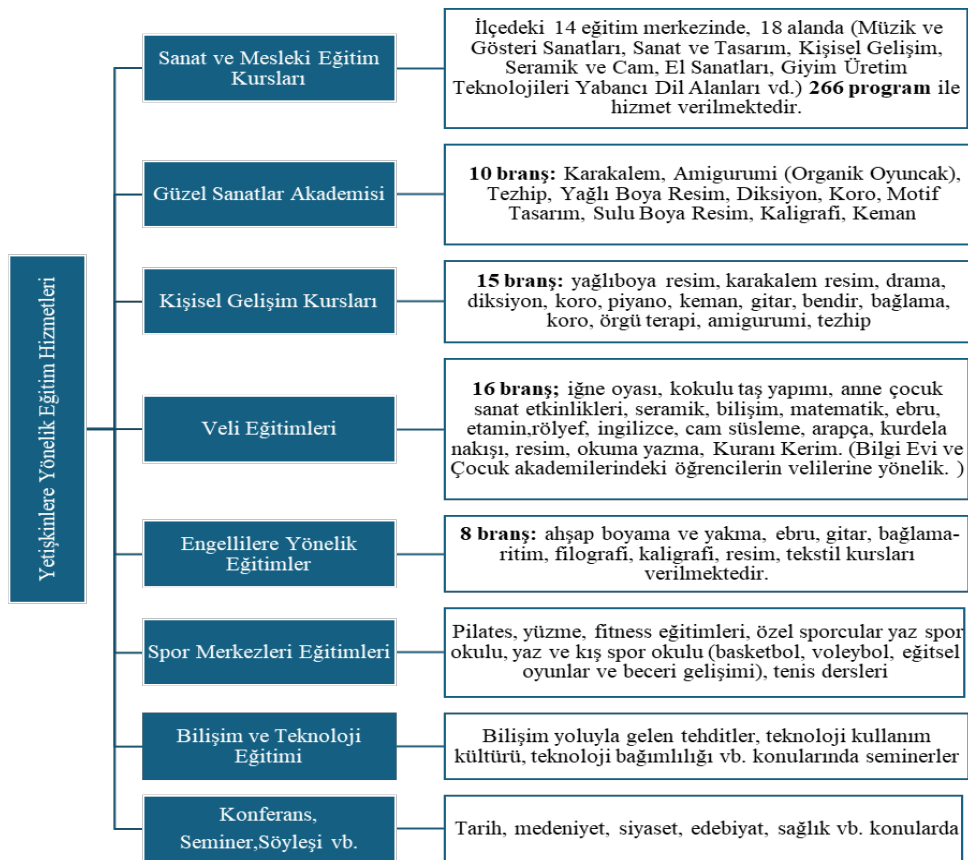
Verilerin toplanması, analizi ve değerlendirilmesi süreçlerinde, ayrıca bulguların kendi arasındaki ve bulgular ile sonuçlar arasındaki tutarlılığın kontrolünde sadece araştırmacının değil, bir akademisyenin ve bir belediye eğitim yöneticisinin de görüşlerine başvurulmuştur. Bu önlem araştırmanın inandırıcılığını, güvenilirliğini ve onaylanabilirliğini artırmak için alınmıştır. Belediyeye ait faaliyet ve projeler ile ilgili bilgiler, kurumsal web sitesi, 2019-2021 idare faaliyet raporları, 2020-2024 Stratejik Plan gibi çeşitli kaynaklardan uzun süreli bir çalışma ile toplanmıştır. Bu önlem araştırmanın inanılrlığını artırmak için alınmıştır. Veri toplama araçlarından elde edilen bilgiler şekil haline getirilerek düzenlenmiştir. Şekillerde hizmetlerin adı, hedef kitlesi, branş bilgileri, açıklamalarına doğrudan alıntılarla yer verilmiştir. Bu önlem araştırmanın inandırıcılığını ve onaylanabilirliğini artırmak için alınmıştır. Belediyenin eğitimle ilgili faaliyet ve projelerinin incelenmesiyle ilgili tüm aşamalar, yöntem bölümünde açık, net ve ayrıntılı bir şekilde sunulmuştur. Bu önlem araştırmanın aktarılabirliğini, güvenilirliğini, onaylanabilirliğini artırmak için alınmıştır. Üsküdar Belediyesi'nin araştırma için seçilme nedenleri yine yöntem bölümünde detaylı olarak açıklanmıştır. Bu önlem araştırmanın aktarılabirliğini artırmak için alınmıştır. Belediyenin sunduğu eğitim hizmetlerine ilişkin ana başlıklar ve alt başlıkların nasıl oluşturulduğu yöntem bölümünde detaylı bir şekilde açıklanmıştır. Bu önlem araştırmanın onaylanabilirliğini artırmak için alınmıştır.

3. Bulgular

Türkiye’de belediyelerin eğitim hizmetlerine katkısını incelemek amacıyla, Üsküdar Belediyesi’nin eğitim alanındaki faaliyet ve projeleri dört kategori altında analiz edilmiştir. Yetişkinlere yönelik eğitim hizmetlerinde 8 alt başlık, çocuklara ve gençlere verilen hizmetlerde 13 alt başlık, proje bazı eğitim hizmetlerinde 7 alt başlık, fiziki destek hizmetlerinde ise 12 alt başlık detaylı bir şekilde incelenmiştir (Ü.B, 2019; Ü.B, 2020a; Ü.B, 2021a; Ü.B, 2021b).

3.1. Yetişkinlere Yönelik Eğitim Hizmetleri

Üsküdar Belediyesi, yetişkinler için çeşitli eğitim hizmetleri sunmaktadır. Bu hizmetler, sekiz ana başlık altında gruplanmış olup, her bir başlık altında çeşitli branşlar ve bu branşların açıklamaları Şekil 2’de yer almaktadır.

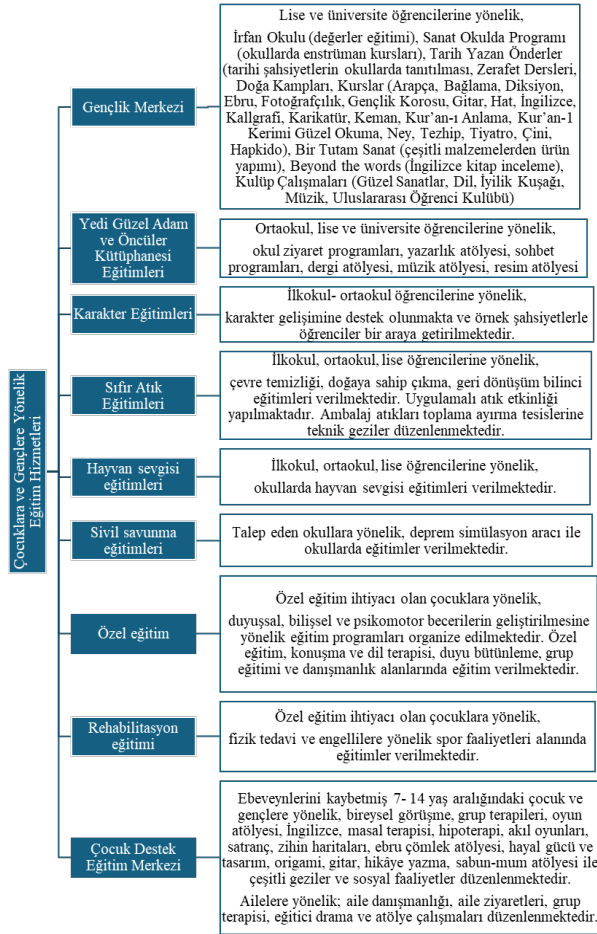
Şekil 2. Üsküdar Belediyesi’nin Yetişkinlere Yönelik Eğitim Hizmetleri

Kaynak: Ü.B, 2019; Ü.B, 2020a; Ü.B, 2021a, Ü.B, 2021b

Şekil 2'nin incelenmesi sonucunda, bu kategori kapsamında, sekiz ana başlıkta, toplam 331 farklı branşta düzenli eğitimlerin sunulduğu belirlenmiştir. Ayrıca, belediye her ay, sanat, tarih, medeniyet, psikoloji, sağlık gibi çeşitli alanlarda konferanslar, seminerler ve söyleşiler düzenleyerek topluluklara yönelik eğitim faaliyetlerini sürdürmektedir. Yetişkinlere özel olarak sunulan eğitimler arasında güzel sanatlar akademisi, bilgi güvenliği ve teknoloji kullanımı, veli eğitimleri ile kişisel gelişim kursları yer almakta; sanat ve mesleki eğitim kursları ile spor merkezi eğitimleri ise tüm yaş gruplarına hitap etmektedir.

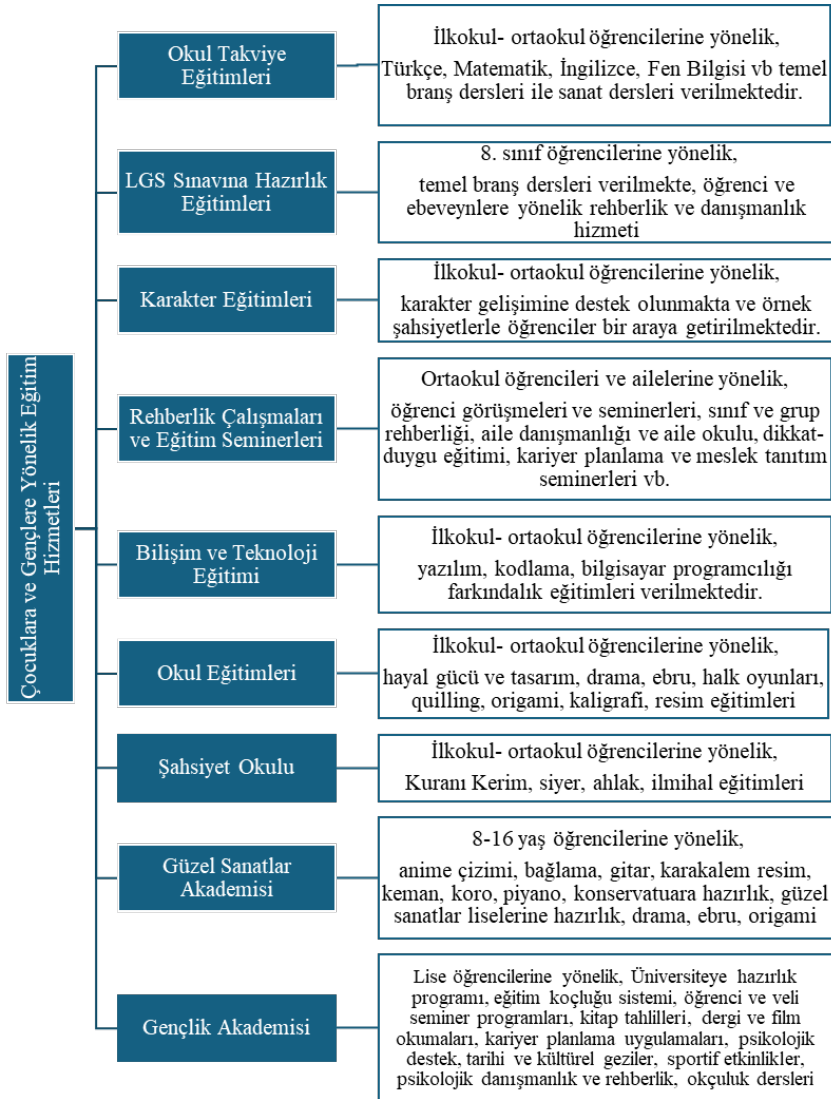
3.2. Çocuklara ve Gençlere Yönelik Eğitim Hizmetleri

Üsküdar Belediyesi tarafından çocuklar ve gençlere yönelik olarak yürütülen eğitim hizmetleri, 18 ana başlık altında sınıflandırılmıştır. Her bir hizmete ilişkin hedef grup bilgisi, alt branşlar bilgisi ve açıklayıcı notlar Şekil 3'te sunulmuştur.

Şekil 3. Üsküdar Belediyesi'nin Çocuklara ve Gençlere Yönelik Eğitim Hizmetleri

Kaynak: Ü.B, 2019; Ü.B, 2020a; Ü.B, 2021a, Ü.B, 2021b

Şekil 3 Devamı. Üsküdar Belediyesi'nin Çocuklara ve Gençlere Yönelik Eğitim Hizmetleri

Kaynak: Ü.B, 2019; Ü.B, 2020a; Ü.B, 2021a, Ü.B, 2021b

Şekil 3'e göre, söz konusu eğitim hizmetlerinin hedef kitlesini ilkokuldan üniversite düzeyine kadar olan okul çağındaki bireyler oluşturmaktadır. Bu hizmetlerin, örgün eğitimi tamamlayıcı nitelikte planlandığı, özel eğitim alanına yönelik programları da içerdiği tespit edilmiştir. Üsküdar Belediyesi tarafından çocuklar ve gençlere yönelik olarak akademik beceri gelişimini destekleyici kursların yanı sıra; rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri, kültürel ve tarihi geziler, sanatsal ve sportif faaliyetler ile farkındalık eğitimleri ve seminerler gibi çeşitli destekleyici etkinliklerin de sunulduğu belirlenmiştir.

3.3. Proje Bazlı Eğitim Hizmetleri

Üsküdar Belediyesi tarafından sunulan proje bazlı eğitim hizmetleri, yedi ana başlık altında toplanmıştır. Her bir hizmetin hedef kitlesi, alt kategorileri ve kısa açıklamaları Şekil 4'te yer almaktadır.

Şekil 4. Üsküdar Belediyesi'nin Proje Bazlı Eğitim Hizmetleri

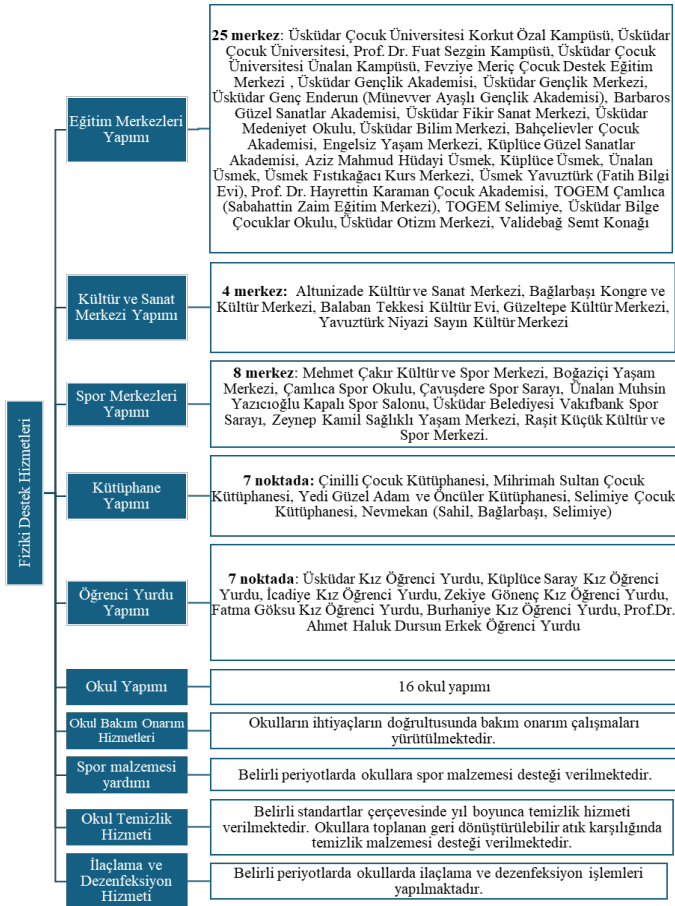
Kaynak: Ü.B, 2019; Ü.B, 2020a; Ü.B, 2021a, Ü.B, 2021b

Şekil 4 incelendiğinde, «proje bazlı eğitim hizmetleri» başlığı altında sunulan hizmetlerin, ilkokuldan seviyesinden üniversite seviyesine kadar öğrencilerin yanı sıra girişimciler, akademisyenler, özel sektör çalışanları gibi farklı gruplara da hitap ettiği görülmektedir. Bu hizmetler, okul dışı eğitim ortamlarında, belirli standartlar doğrultusunda ve etkin paydaş iş birliği ile düzenlenen eğitim

faaliyetlerini kapsamaktadır. Bu faaliyetler arasında eğitim programları, deneyim buluşmaları, atölyeler, yarışmalar ve çeşitli etkinlikler yer almaktadır. Amaç, bu faaliyetlerle hedef kitlenin akademik ve yaşam becerilerini geliştirmektir. Ayrıca, Üsküdar Çocuk Üniversitesi projesinin Medeniyet Üniversitesi ile, Bilim Üsküdar projesinin Türkiye Teknoloji Takımı ve TÜBİTAK ile, Atölye Üsküdar projesinin ise Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve İstanbul Kalkınma Ajansı ile iş birliği içinde yürütüldüğü belirlenmiştir. Son olarak, bu proje odaklı eğitim hizmetlerinin büyük bir kısmının, başarılı bir şekilde tamamlandıktan sonra her yıl düzenli olarak devam ettirildiği belirlenmiştir.

3.4. Fiziki Destek Hizmetleri

Üsküdar Belediyesi tarafından sunulan eğitim konusundaki fizik destek hizmetleri, 10 ana başlık altında toplanmıştır. Her bir hizmetin kısa açıklamaları Şekil 5'te yer almaktadır.

Şekil 5. Üsküdar Belediyesi'nin Fiziki Destek Hizmetleri

Kaynak: Ü.B, 2019; Ü.B, 2020a; Ü.B, 2021a, Ü.B, 2021b

Şekil 5 incelendiğinde, Üsküdar Belediyesi'nin eğitim altyapısının güçlendirilmesine yönelik gerçekleştirdiği yatırımların, ilçedeki eğitim hizmetlerinin sunumuna kayda değer katkılar sağladığı anlaşılmaktadır. 2022 yılı itibarıyla belediye tarafından 25 eğitim tesisi, beş kültür-sanat merkezi, beş kütüphane, sekiz spor tesisi, yedi öğrenci yurdu ve 16 okul faaliyete geçirilmiştir. İlçede bulunan 149 resmi okulun %10,73'lük kısmının belediye destekli olarak inşa edildiği, bunun da derslik başına düşen öğrenci yoğunluğunu azaltmada etkili olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca okullar, konferans salonu, kütüphane, laboratuvar gibi çok fonksiyonlu olarak inşa edilmiştir, bu da eğitim hizmetlerinin sunumuna olumlu şekilde yansımaktadır. Eğitim merkezleri, spor merkezleri, kültür ve sanat merkezleri, kütüphaneler gibi mekanlarda tüm yaş gruplarına yönelik eğitim programları, atölye çalışmaları, gösteriler, seminerler vb. etkinlikler düzenlenmektedir. Söz konusu faaliyetler, örgün eğitim faaliyetleri ile öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor becerilerinin gelişmesini desteklemektedir. Şekil 5'e bakıldığında, okullara yönelik sağlanan desteklerin kurumların finansal sürdürülebilirliğini artırdığı görülmektedir. Üsküdar Belediyesi tarafından sunulan bakım-onarım çalışmaları, spor ekipmanı temini, temizlik hizmetleri ile temizlik malzemesi desteği ve ayrıca gerçekleştirilen ilaçlama ve dezenfeksiyon uygulamaları, okul bütçeleri üzerinde olumlu bir etki yaratmış ve mali yükün hafifletilmesine katkı sağlamıştır. Yıllık bazda yapılan incelemelerde (kurumsal faaliyet raporlarına dayalı olarak), okulların ihtiyaçlarına göre farklı niteliklerde ve miktarlarda destekler sağlandığı tespit edilmiştir.

3.5. Üsküdar Belediyesi'nin Eğitim ile ilgili Amaç ve Hedefleri

Üsküdar Belediyesi 2020-2024 Stratejik Planı'nın incelenmesi sonucu kurumun eğitim ile ilgili öncelikleri aşağıda Tablo 1'de verilmiştir. Bu bölümde öne çıkan eğitim politikası ve eğitim bütçesi değerlendirilmiştir (Üsküdar Belediyesi, 2020b).

Tablo 1. Üsküdar Belediyesi'nin Eğitim ile ilgili Amaç ve Hedefleri

Stratejik Amaçlar	Stratejik Hedefler	Faaliyet ve Projeler	5 Yıllık Maliyet Tahmini
Eğitim programları ve sportif aktiviteler düzenleyerek öğrendiği bilgiyi sosyal ve ekonomik faydaya dönüştürebilen nitelikli bireyler yetiştirmek ve desteklemek	Hayat boyu öğrenme yaklaşımını benimseyerek toplumun her kesimine ve her yaşa hitap eden eğitim – öğretim faaliyetlerini ve projelerini hayata geçirmek, girişimciliği teşvik etmek, bu amaca yönelik sosyal, fiziki ve ekonomik şartları sağlamak	Üsküdarlı gençlerimize ve çocuklarımıza yönelik eğitim, kültür, sanat, edebiyat ve spor alanlarında çalışmalar yapmak, huzurlu ve güvenli ortamlar sağlamak, gelişimlerine katkı sağlayacak etkinlik ve organizasyonlar düzenlemek	82.253.000 TL
	Sportif faaliyetleri ve organizasyonları artırarak, sporun sağladığı faydalar konusunda toplumun her kesiminde farkındalık oluşturmak, spora teşvik etmek ve sporun tabana yayılmasını sağlamak	Paydaşlara yönelik sportif etkinliklerle organizasyonların düzenlenmesi ve sporun tabana yayılmasının sağlanması	22.125.000 TL

Üsküdar'da sosyal, kültürel, ekonomik ve ticari hayatın geliştirilmesi ve kalitesinin artırılmasıyla güçlü toplum, güçlü ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma sağlamak	Üsküdar'da sosyal ve kültürel hayatı zenginleştirecek çalışmalar yapmak, erişilebilirliğini sağlamak ve paydaşların bu konudaki oluşum ve çalışmalarını desteklemek	Üsküdar'ın şehir kimliğine katkı sağlanması amacıyla kültürel ve sosyal etkinlikler yapılması, turizmi canlandırmak adına sosyal kampanya ve gezilerin düzenlenmesi	78.200.000 TL
Üsküdar'ın en çok yaşanılmak istenen şehirler arasında yer almasını sağlamak	Üsküdar halkının talepleri doğrultusunda doğaya ve tarihe saygılı kentin kültürel mirasına, doğal ve tarihi yapısına uygun, kentin gelişimine yönelik altyapı ve üstyapı faaliyetleri gerçekleştirmek	2 adet öğrenci yurdu yapımı (Burhaniye ve Küçük Çamlıca) 4 adet kütüphane 2 okul (Sümer Günay İlkokulu ve Ortaokulu ile Küplüce Ortaokulu) 1 adet spor ve kültür merkezi (Prof. Dr. Raşit Küçük Kültür Merkezi)	Veriye ulaşılamadı.
Üsküdar'da yaşayan her canlının yaşam standartlarını yükseltmek, sosyal hayata katılımını arttırmak ve tüm bireyler için güvenli, temiz ve sağlıklı ortamlar oluşturmak.	Temiz ve sağlıklı bir yaşam alanı oluşturmak için tüm canlının yaşam koşullarını iyileştirmeye yönelik doğayla barışık ve çevreye duyarlı çağdaş hizmetler sunmak	Engelli çocuklara verilen özel eğitim faaliyetleri Dezavantajlı çocuklara yönelik rehabilitasyon hizmetleri	Veriye ulaşılamadı.

Kaynak: Üsküdar Belediyesi, 2020b

Tablo 1 incelendiğinde; Üsküdar Belediyesi tarafından yürütülen eğitim faaliyetlerinin dört amaca bağlı ve beş stratejik hedef ile ilişkilendirildiği görülmektedir. Yürütülen faaliyetler; gençlere ve çocuklara yönelik eğitim, kültür, sanat, edebiyat ve spor alanında güvenli ortamlar sağlanması ve gelişimlerini destekleyecek etkinliklerin düzenlenmesi, şehir kimliğine katkı sağlanması amacıyla kültürel ve sosyal etkinlikler yapılması, okul, kütüphane, kültür merkezi, spor merkezi yapımı, engelli çocuklara yönelik özel eğitim faaliyetleri, dezavantajlı çocuklara yönelik rehabilitasyon hizmetleri olarak kategorize edilebilir. Her bir stratejik hedef için ayrılan kaynak ihtiyacı, tabloda verilmiş olup iki stratejik hedef için kaynak ihtiyacı verisine ulaşılamamıştır.

Üsküdar Belediyesi'nin stratejik planında eğitim alanına yönelik belirlenen amaç ve hedefler, hayat boyu öğrenme, gençlere yönelik kültür-sanat-spor etkinlikleri, fiziki eğitim altyapısının güçlendirilmesi ve dezavantajlı gruplara yönelik özel eğitim hizmetleri ekseninde yoğunlaşmaktadır. Plan, yalnızca eğitim kurumlarına katkı sağlamakla sınırlı kalmayıp, yaygın eğitim, sosyal gelişim ve sportif faaliyetleri de kapsayacak biçimde bütüncül bir yaklaşıma sahiptir.

Belediyenin eğitim alanındaki yatırım ve faaliyetleri, Türkiye'de yerel yönetimlerin Milli Eğitim Bakanlığı'nın merkezi politikalarını tamamlayıcı bir rol üstlenebileceğinin göstergesidir. Stratejik planda öngörülen 82,253 milyon TL'lik hayat boyu öğrenme ve gençlik faaliyetleri bütçesi ile 22,125 milyon TL'lik spor organizasyonları yatırımı, belediyenin yalnızca altyapı projeleri değil, aynı zamanda bireylerin sosyal sermayesini güçlendirmeye dönük etkinliklere de önem verdiğini ortaya koymaktadır. Planlanan yurt, kütüphane, okul ve kültür merkezi projeleri, yerel

yönetimlerin doğrudan eğitim altyapısına yatırım yapma kapasitesinin somut örnekleridir. Bu durum, Türkiye’de belediyelerin eğitim hizmetlerine fiziksel mekân, donanım ve sosyal program desteği sağlayarak hem erişilebilirliği hem de kaliteyi artırabileceğini göstermektedir. Ayrıca, engelli çocuklar ve dezavantajlı gruplara yönelik özel eğitim ve rehabilitasyon faaliyetleri, kapsayıcı eğitim anlayışının yerel düzeydeki yansıması olarak değerlendirilebilir. Bu yaklaşım, eğitimde fırsat eşitliğini güçlendiren ve ulusal ölçekte sosyal bütünleşmeyi destekleyen önemli bir katkı niteliğindedir.

4. Sonuç ve Öneriler

“Türkiye’de yerel yönetimlerin eğitim alanında yaptığı çalışmalar nelerdir?” sorusunun çözümüne yönelik yapılan bu araştırmada, Üsküdar Belediyesi’nin eğitim faaliyetleri ve projeleri dört ana kategori altında değerlendirilmiştir: yetişkinlere yönelik eğitim hizmetleri, çocuklara ve gençlere yönelik eğitim hizmetleri, proje bazlı eğitim hizmetleri ve fiziki destek hizmetleri. Her bir kategoriye ilişkin elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Üsküdar Belediyesi tarafından sunulan yetişkin eğitimi hizmetleri incelendiğinde, ücretsiz olarak gerçekleştirilen sanat ve meslek kurslarının bu alandaki faaliyetlerin büyük bir bölümünü oluşturduğu tespit edilmiştir. Bu kurslar, 18 farklı alanda ve 266 branşta sunulmaktadır ve ilçedeki yetişkinlerin eğitim ihtiyaçlarını karşılamak açısından büyük bir rol oynamaktadır. Kursların ücretsiz olmasının ve branş çeşitliliğinin, kursların vatandaşlar tarafından tercih edilmesindeki temel faktörler olduğu söylenebilir. Yapılan bir araştırmada, kursiyerlerin eğitim programlarını tercih etme sebepleri arasında en ön planda olan faktörün kursların ücretsiz olması olduğu tespit edilmiştir (Koç & Fidan, 2018). Ayrıca, belediye eğitim hizmetlerinden yararlanan çocukların ebeveynlerine yönelik düzenlenen 16 farklı branştaki eğitimlerin, ilçedeki paydaşlarla ilişkilerin güçlenmesine katkı sağladığı düşünülmektedir. Engellilere yönelik hizmet sunan sekiz branştaki kişisel gelişim kursları ise kapsayıcılık açısından önem arz etmektedir. Bazı araştırmalar (Kısa, 2012; Kuzu, 2014; Acar, 2015) belediyelerin sunduğu yaygın eğitim hizmetlerinde katılımcılık ve kurumsallık konusunda eksiklikler olduğunu göstermektedir. Diğer birçok araştırma ise, ilgili kurumlar arasında koordinasyon ve iş birliğinin güçlendirilmesinin, hizmetlerin etkinlik ve verimliliğini artıracağına dikkat çekmiştir (Tepe, 2007; Kısa, 2012; Bozdemir, 2009; Özgen, 2011; Uzun, 2015; Çetin, 2016; Köksal, 2017; Ceylan, 2018; Aydoğan, 2021; Toprak, 2023; Savaş, 2024). Bu bulgular ışığında, belediyeler tarafından sunulan yetişkinlere yönelik eğitim hizmetlerinin, yerel özellikler dikkate alınarak ve planlama, uygulama, izleme ve değerlendirme aşamalarında iş birliği ve koordinasyonun güçlendirilmesiyle daha etkin ve verimli bir şekilde sunulabileceği sonucuna varılmıştır.

Üsküdar Belediyesi’nin çocuklar ve gençlere yönelik sunduğu eğitim hizmetleri, akademik beceri geliştirme kurslarının yanı sıra rehberlik ve psikolojik danışmanlık, kültürel ve tarihi geziler, sanat ve spor aktiviteleri, farkındalık eğitimleri ve seminerler gibi pek çok destekleyici etkinlik ile çeşitlendirilmiştir. Bu eğitimler, ilkokuldan üniversiteye kadar geniş bir yaş aralığını kapsayarak

önemli bir kapsayıcılığa sahiptir. Örneğin, Gençlik Merkezi, Bilişim Teknolojileri Eğitimleri, Güzel Sanatlar Akademisi, Yedi Güzel Adam ve Öncüler Kütüphanesi gibi başlıklardaki etkinlikler ve kurslar oldukça özgün ve çeşitlidir. Ayrıca, özel eğitim programları da oldukça çeşitlenmiştir. Bazı araştırmalar (Acar, 2015; Demir, 2017; Aka, 2018, Çakır, 2019), belediyelerin sunduğu bu eğitim hizmetlerinin çocukların bilişsel, duyuşsal ve psikomotor becerilerini desteklediğini vurgulamaktadır. Bununla birlikte, bazı çalışmalar da (İlimoğlu, 2014; Kaymakçı, 2009; Demir & Töre, 2021) bu hizmetlerin kurumsal kapasitelerinin güçlendirilmesi gerektiğini belirtmektedir. Üsküdar Belediyesi okullarda afet yönetimi, çevre farkındalığı ve hayvan sevgisi gibi konularda farkındalık eğitimleri düzenlemektedir. Bu tür eğitimler, belediyenin okul binalarında sunduğu hizmetler olarak örnek gösterilebilir. Savaş (2024) tarafından yapılan bir araştırmaya göre, Fransa, İtalya ve İngiltere gibi ülkelerdeki başkent belediyeleri, okul binaları, müzeler, kütüphaneler ve bilim merkezleri gibi okul dışı eğitim alanlarını, paydaş iş birlikleriyle aktif olarak kullanmaktadır. Bu tür bir yaklaşım, yerel eğitim paydaşlarının tüm mevcut eğitim ortamlarından yararlanmasını sağlayarak eğitim hizmetlerinin erişilebilirliğini artırmakta, paydaş iş birliğini güçlendirmekte ve sonuç olarak eğitim kalitesini yükseltmektedir. Üsküdar Belediyesi, okul takviye ve sınav hazırlık eğitimlerinin yanı sıra okullarda da destekleme ve yetiştirme kursları düzenlemektedir. Bu bağlamda, İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü ile belediye arasında eğitim yerleri, öğretim programları, personel görevlendirilmesi ve izleme-değerlendirme gibi konularda etkin bir iş birliğinin sağlanması, hizmet kalitesinin artırılmasına katkı sunacaktır. Söz konusu iş birliğinin belediyeye bağlı eğitim ortamlarında belediye tarafından düzenlenen eğitim hizmetlerinde de tesis edilmesi ile hizmetlerin etkinlik ve verimliliğinin artacağı değerlendirilmiştir.

Üsküdar Belediyesi'nin proje bazlı eğitim hizmetleri değerlendirildiğinde; okul dönemi çocukları ve gençlerine yönelik olarak, bilim merkezi, eğitim merkezi gibi okul dışı öğrenme ortamlarında farklı gruplara (çocuklar, gençler, üniversite öğrencileri, girişimciler, akademisyenler, özel sektör çalışanları vb.) yönelik çeşitli eğitim faaliyetleri (kurslar, atölyeler, seminerler) düzenlendiği görülmüştür. Özellikle Çocuk Üniversitesi, Genç Enderun ve Bilim Üsküdar adlı hizmetler kapsamında düzenlenen eğitim programları ve etkinliklerin özgünlük ve çeşitlilik bağlamında örneklik teşkil ettiği söylenebilir. Bu kategorideki eğitim hizmetlerinin tümünde paydaşlarla iş birliği yapıldığı belirlenmiştir. Ayrıca, projeler olarak başlayan bu eğitim faaliyetlerinin çoğunun zamanla her yıl düzenli hale geldiği tespit edilmiştir. Bu da yapılan paydaş iş birliklerinin eğitim hizmetlerinin sürdürülebilirliğine katkı sağladığını göstermektedir. Ülkemizde birçok bilim merkezinin belediyelere bağlı olarak faaliyet gösterdiği (TÜBİTAK, 2023; Bilim Türkiye, 2023; Savaş, 2024) ve bu merkezlerde yürütülen çalışmaların ise öğrencilerin bilimsel süreç becerilerini geliştirmeleri, öğretmenlerin öğretim yöntemlerini yenilemeleri ve öğretmen adaylarının mesleki gelişimlerini desteklemeleri gibi önemli katkılar sunduğu ortaya konulmuştur (Atmaca, 2012; Ertaş, 2012; Öz, 2015; Şentürk, 2015; Dağ, 2016; Uludağ, 2017; Han, 2017; İnce, 2017; Kırgız, 2018; Ok, 2018; Baş, 2019; Tahancalıoğlu, 2019; Yavaş, 2019; Efe, 2019; Doldur, 2019; Şentuna, 2019; Kurulay, 2022). Bu bağlamda, bilim merkezlerinin etkin bir şekilde planlanması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması için yerel düzeydeki iş birliğinin kritik bir rol oynadığı daha açık bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Bazı araştırmalara göre, belediye ve eğitim yöneticilerinin

büyük bir kısmı, belediyeler tarafından yürütülen eğitim faaliyetlerinin kalitesini artırabilmek için planlama, uygulama ve değerlendirme aşamalarında paydaşlarla etkin bir iş birliği kurulması, eğitim ortamlarının uygun şekilde seçilmesi ve öğretmenlerin belirli kriterlere göre istihdam edilmesi veya görevlendirilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Bu unsurların göz önünde bulundurulmasının, eğitim hizmetlerinin kalitesini artıracak ifade edilmiştir (Akyıldız, 1999; Gülşen, 2005; Kuzu, 2014; Küçükilhan, 2020; Gürel, 2022; Savaş, 2024).

Üsküdar Belediyesi'nin fiziki destek hizmetleri incelendiğinde, eğitim altyapısının güçlendirilmesine yönelik yatırımların, eğitim hizmetlerinin sunumunda önemli bir etkiye sahip olduğu görülmüştür. Okullar, kütüphaneler, eğitim merkezleri, kültür ve sanat merkezleri, spor merkezleri gibi donanımlı tesislerin yapılması, örgün eğitim hizmetlerinin daha kaliteli bir şekilde sunulmasına doğrudan ve dolaylı olarak katkı sağlamaktadır. Üsküdar Belediyesi tarafından söz konusu eğitim ortamlarında icra edilen eğitim hizmetlerinin çocukların ve gençlerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor becerilerinin desteklenmesi bağlamında önemli rolü olduğu söylenebilir. Okullara sağlanan bakım ve onarım hizmetleri, spor malzemesi desteği, temizlik hizmetleri ve dezenfeksiyon gibi destekler, okul bütçesine katkı sağlamakta ve böylece örgün eğitim hizmetlerinin daha etkili sunulmasına yardımcı olmaktadır. Ayrıca, okul yöneticilerinin bakım, onarım, temizlik ve malzeme temini gibi idari görevlerinin belediye tarafından üstlenilmesi, yöneticilerin öğretim faaliyetlerine odaklanmalarına destek olduğu söylenebilir. Bazı araştırmalar da bu durumu destekler niteliktedir. Savaş (2024) tarafından yapılan araştırmaya göre, okul yöneticileri tarafından, belediyelerin belirli standartlara uygun şekilde hizmete açtığı donanımlı okulların ve informal öğrenme ortamlarının, öğretim kalitesini artırdığı, eğitim politikalarının uygulanabilirliğini kolaylaştırdığı, okulların mali yapısını güçlendirdiği, fırsat eşitliğine katkı sağladığı ifade edilmiştir. Gürbey (2012) ile Gürel & Gül (2024) tarafından yapılan çalışmalarda da belediyelerin eğitim hizmetlerinin kalitesini artırmada önemli bir rol oynadığı vurgulanmıştır.

Üsküdar Belediyesi'nin dört farklı kategoride sunduğu eğitim hizmetleri genel olarak değerlendirildiğinde, belediyenin ilçedeki eğitim hizmetleri sunumunda önemli bir rolü olduğu tespit edilmiştir. Proje bazlı hizmetler ile fiziki destek hizmetlerinde sağlanan etkili paydaş iş birliğinin, çocuklar, gençler ve yetişkinler için düzenlenen eğitim hizmetlerine de uygulanması durumunda, bu hizmetlerin verimliliğinin artacağı söylenebilir. Arıkboğa (2022) tarafından yapılan çalışmada, Üsküdar Belediyesi'nin 2015-2019 yılları arasındaki eğitim hizmeti harcamalarının toplam bütçe içindeki payının (%2,5), Türkiye'deki belediyelerin ortalamasının (0,6) yaklaşık dört katı olduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda Üsküdar Belediyesi eğitim hizmetlerinin ülkemizdeki genel belediye eğitim hizmetlerine göre daha etkin olduğu söylenebilir. Başka araştırmalarda da Üsküdar Belediyesi'nin farklı yaş gruplarına ve dezavantajlı kesimlere yönelik eğitim hizmetlerinin, katılımcıların sosyal yaşamına olumlu katkı sağladığı belirtilmiştir (Çolak, 2018; Kapusuz, 2020; Batal & Koç, 2022).

Üsküdar Belediyesi'nin 2020-2024 Stratejik Plan'ı eğitim hizmetleri perspektifinden değerlendirildiğinde; Türkiye'deki eğitim hizmetlerine yerel düzeyden katkının yalnızca fiziki altyapı yatırımlarıyla değil, sosyal, kültürel ve sportif etkinlikler ile yaşam boyu öğrenme

fırsatlarının artırılması yoluyla da mümkün olduğunu ortaya koymaktadır. Bu tür bütüncül yaklaşımların hem bireysel gelişimi hem de toplumsal kalkınmayı destekleme potansiyeline sahip olduğu değerlendirilmiştir.

Üsküdar Belediyesi örneği, eğitim hizmetlerinin yerel düzeyde yalnızca altyapı odaklı bir anlayışla değil, kapsayıcı ve çok boyutlu bir yaklaşımla ele alınabileceğini göstermektedir. Bu durum, belediyelerin “katılımcı ve sosyal belediyecilik” ilkeleri doğrultusunda, merkezi eğitim politikalarına tamamlayıcı bir rol üstlenmesini mümkün kılmaktadır. Üsküdar Belediyesi’nin 2020-2024 Stratejik Planı, eğitim hizmetlerine yalnızca fiziki yatırımlar değil; sosyal, kültürel ve yaşam boyu öğrenme faaliyetleri üzerinden de katkı sunduğunu göstermektedir (Ü. B., 2020). Ancak bu katkı, belediyelerin yetkileri çerçevesinde değerlendirilmelidir. 5393 sayılı Belediye Kanunu’na göre belediyeler doğrudan öğretim hizmeti veremez; yalnızca okul öncesi kurum açmak, eğitim kurumlarına arsa tahsis etmek ve amatör spor kulüplerine destek sağlamak gibi görevleri yerine getirebilir (Resmî Gazete, 2005). Dolayısıyla belediyelerin eğitimdeki rolü tamamlayıcı niteliktedir. Bu durum iki yönlü değerlendirilebilir: Bir yandan belediyeler yerel ihtiyaçlara duyarlı, yaşam boyu öğrenmeyi destekleyen ve sosyal bütünleşmeyi artıran projeler üretmekte (Acar, 2015; UNESCO, 2015); diğer yandan bütçe kısıtları, mevzuat sınırları ve merkezi idare ile koordinasyon eksikliği faaliyetlerin etkinliğini sınırlamaktadır (Karakütük, 2016). Sonuç olarak, Üsküdar örneği belediyelerin eğitim hizmetlerinde “tamamlayıcı aktör” rolünü ortaya koymaktadır. Ancak bu rolün etkili olabilmesinin, merkezi-yerel eşgüdümün güçlendirilmesi ve faaliyetlerin sürdürülebilir hale getirilmesine bağlı olduğu değerlendirilmiştir.

Belediyelerin çocuklara, gençlere ve yetişkinlere yönelik sunduğu tüm eğitim hizmetlerinin, yerel ihtiyaç ve dinamikler dikkate alınarak ve paydaşlarla etkili iş birliği içinde planlanıp uygulanması önerilmektedir.

Belediyelerin eğitim yatırımlarını, okul dışı öğrenme ortamlarının sayısını, niteliğini ve çeşitliliğini artıracak şekilde planlaması önerilmektedir. Belediyelerin eğitim yatırımları kapsamında yer alan okul ve informal öğrenme ortamları (bilim merkezi, müze, eğitim merkezi vb.) için şu aşamalarda iş birliği ve koordinasyonun sağlanması önerilmektedir: Bina projelerinin hazırlanması, inşaat ve iç tasarım süreçleri, malzeme seçimleri, yönetici ve öğretmenlerin istihdamı/görevlendirilmesi, eğitim programlarının düzenlenmesi ve eğitim faaliyetlerinin sürdürülebilirliğinin sağlanması. Bu süreçlerde belediyeler, Milli Eğitim Müdürlükleri, ilgili sivil toplum kuruluşları, akademisyenler, öğretmenler, mimarlar ve inşaat mühendisleri gibi paydaşların birlikte çalışması gerekmektedir.

Bilim merkezlerinin toplumsal, sosyal ve ekonomik faydaları göz önüne alındığında, her ilde ve büyük ilçelerde, özgün tasarımlarla yaygınlaştırılması önerilmektedir. Bu doğrultuda, belediyelerin bilim merkezlerini kurma, yaygınlaştırma ve buralarda gerçekleştirilecek eğitim faaliyetlerini sürdürülebilir hale getirme süreçlerinde aktif bir rol üstlenmeleri teşvik edilmesi önerilmektedir.

Kaynakça

- Acar, H. (2015) *Büyükşehir Belediyelerinin Eğitim Hizmetlerinin Verimlilik Analizi (Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Ko-Mek Örneği)* [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Sakarya: Sakarya Üniversitesi.
- Aka, V. (2018) *Çocuklara Yönelik Yerel Yönetim Uygulamaları: Esenler Belediyesi Örneği* [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Yalova: Yalova Üniversitesi.
- Akyıldız, S. (1999) *Eğitim Hizmetlerinin Yürütülmesinde Belediye Yönetimlerine Yetki Verilmesi Konusunu İI Belediye Başkanlarının Görüşleri* [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Arıkoğa, Ü. (2022) *Belediyelerde Sosyal Harcamalar: Üsküdar ve Kadıköy Belediyesi Örnekleri. Çağdaş Yerel Yönetimler*, 31(4),5-34.
- Arslan, Y. (2013) *Yerel Yönetimler ve Eğitim Hizmeti İlişkisi* [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul: İstanbul Aydın Üniversitesi.
- ASPB (2017) *Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2018–2023)*. <https://www.aile.gov.tr/media/6315/kad%C4%B1n%C4%B1n-gue%C3%A7lenmesi-strajesi-belgesi-ve-eylem-plan%C4%B1-2018-2023.pdf> (Erişim Tarihi: 16.03.2019).
- Atasayar, H. H. (2005) *Milli Eğitim Bakanlığı Taşra Örgütü Yöneticilerinin Yerelleşme Konusundaki Görüşleri* [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi.
- Atmaca, S. (2012) *Derslik Dışı Fen Etkinlikleri ve Bu Etkinliklere Dayalı Öğretimin Öğretmen Adayları Üzerindeki Etkileri* [yayımlanmamış doktora tezi]. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Aydoğan, Ş. (2021) *Yerel Yönetimlerin Eğitim Uygulamalarının Çankaya Belediyesi Özelinde Değerlendirilmesi* [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Batal, S., & Koç, B. (2022) *Pandemi Sürecinde Dezavantajlı Gruplar İçin Sunulan Sosyal Politikalar: Üsküdar Belediyesi Örneği. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 19(3), 1398-1411.
- Baş, F. R. (2019) *Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Bilim Tarihi Algısına Bilimin Sultanları Sergisinin Etkisi* [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Birvural, A. (2013) *Kent Yönetiminde Eğitim Hizmetlerinin Finansmanında Alternatif Bir Model Önerisi* [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Bilim Türkiye (2023) *Bilim Merkezleri*. <https://t3bilimturkiye.org/tr/merkezler/> (Erişim Tarihi: 15.12.2023).
- Bozan, M. (2002) *Merkeziyetçi Yönetimden Yerinden Yönetime Geçişte Alternatif Yaklaşımlar (Milli Eğitim Bakanlığı Örneği)* [yayımlanmamış doktora tezi]. Malatya: İnönü Üniversitesi.
- Bozdemir, Z. (2009) *Yaygın Eğitim Sürecinde Yerel Yönetimlerin Rolü* [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2019) *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi
- Cayhan, C. (2017). *Yerel Yönetimlerin Eğitim Hizmetlerindeki Rolü: Bitlis Örneği* [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Tekirdağ: Namık Kemal Üniversitesi.
- Çetin, Ö. (2016) *Mesleki Eğitim Merkezlerinin Yerel Sanayilerin Gelişmesindeki Fonksiyonu: Problem ve Çözüm Önerileri Konya Örneği* [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Konya: KTO Karatay Üniversitesi.
- Ceylan, D. (2018). *Büyükşehir Belediyelerinin Eğitim Hizmetlerinin Sunumundaki Etkinliği: Erzurum Büyükşehir Belediyesi Sanat ve Meslek Kursları (ESMEK) Örneği* [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ardahan: Ardahan Üniversitesi.
- Çolak, K (2018). *Türkiye’de Yerel Yönetimlerde Sosyal Belediyecilik: Üsküdar Belediyesi Örneği* [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi.

- Çakır, S. (2019). *Belediyelerin Sosyal ve Kültürel Hizmetlerinin Çocuk Gelişimine Katkısı* [yayımlanmamış doktora tezi]. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- ÇSGB (2017) Verimlilik Stratejisi ve Eylem Planı. <http://www.uis.gov.tr/media/1437/uis2014-2023.pdf> (Erişim Tarihi: 16.03.2019).
- Dağ, B. (2016) *Fen Bilgisi Öğretmenlerinin İnfomal Öğrenmesi* (Ankara İli Keçiören İlçesi Ortaokulları Örneği) [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Demir, E. & Töre, E. (2021) Yönetim Süreçleri Bağlamında Bilgievlerinin İncelenmesi: Küçükçekmece Belediyesi Örneği. İZÜ Eğitim Dergisi 3(5), 15-39.
- Demir, M. (2017). *Yerel Yönetimlerin Çocuklara Yönelik Eğitim Hizmetleri: Ankara Büyükşehir Belediyesi Örneği* [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Dirik, Ş. (2021). *Türkiye’de Yaşam Boyu Öğrenme Açısından Yerel Yönetimlerin Rolü: İsmek Örneği* [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi – İstanbul Aydın Üniversitesi.
- Doldur, M. (2019) *Bilim Merkezinde Gerçekleştirilen Fen Bilimleri Dersinin Öğrencilerin Okul Dışı Öğrenme Ortamlarına Yönelik Algılarına ve Derse Yönelik Tutumlarına Etkisi* [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Aksaray: Aksaray Üniversitesi.
- Efe, H. (2019) *Bilim Merkezlerinin Ortaokul Öğrencilerinin Bilimin Doğasına Yönelik Algılarına Etkisi* [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi.
- Ekinci, A. (2012). *Yerel Yönetimlerin Eğitim Faaliyetlerinin Ekonomiye Katkısı: Kocaeli Büyükşehir Belediyesi (KO-MEK Örneği)* [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Bilecik: Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi.
- Ertaş, H. (2012) *Okul Dışı Etkinliklerle Desteklenen Eleştirel Düşünme Öğretiminin, Eleştirel Düşünme Eğilimine ve Fizik Dersine Yönelik Tutuma Etkisi* [yayımlanmamış doktora tezi]. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Eryılmaz, B. (2018) *Kamu Yönetimi*, Kocaeli: Umuttepe Yayınları.
- Gülşen, C. (2005) *Türkiye’de Eğitim Hizmetlerinin Yerinden Yönetimi* [yayımlanmamış doktora tezi]. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Gürbey, S. (2012) *Eğitim Hizmetlerinin Sunumunda Yerel Yönetimlerin Rolü: İstanbul Örneği* [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Gürel, K. (2022) *Türkiye’de Yerelleşmenin Eğitim Hizmetlerinin Kalitesine Etkisi* [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi.
- Gürel, K. & Gül, İ. (2024) Eğitimde Yerelleşme. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi* 23 (89), 325-343.
- Han, B. (2017) *Bilimin Doğasını Öğrenme ve Öğretmede Alternatif Öğrenme Ortamları: Bilim Merkezleri* [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi.
- Hazman, G. & Küçükilhan, M. (2018) Eğitim Hizmetlerinde Yerelleşme Sorunsalı: Yerel İdareciler ve Merkezi Yönetim Yetkilileri Açısından Ampirik Bir Değerlendirme. *AKÜ İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 20 (1), 41-55.
- İlinoğlu, İ. (2014) *Eğitimin Yerelleşmesi Aracılığıyla Yerel Birimlerin Türk Eğitim Sistemine Etkileri* [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi.
- İnce, M.C. (2017). İnfomal Öğrenme Ortamlarının Öğrencilerin Fen-Teknoloji – Toplum-Çevre İlişisini Anlamalarına Etkisi [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi.
- İSTKA (2014) 2014–2023 İstanbul Bölge Planı. <https://www.istka.org.tr/media/1063/2014-2023-%C4%B0istanbul-b%C3%B6lge-plan%C4%B1.pdf> (Erişim Tarihi: 16.03.2019).
- Kalaycı, S. (2020) *Yerel Yönetimler ve Sosyal Hizmetler*. Konya: Çizgi Kitabevi.

- Kalkınma Bakanlığı (2013) 10. Kalkınma Planı (2014–2018). https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/08/Onuncu_Kalkinma_Plani%202.014.2018.pdf (Erişim Tarihi: 08.05.2019).
- Kalkınma Bakanlığı (2018) 11. Kalkınma Planı Yerel Yönetimler ve Hizmet Kalitesi Özel İhtisas Komisyonu Raporu. <https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2020/04/YerelYonetimlerOzelIhtisasKomisyonuRaporu.pdf> (Erişim Tarihi: 08.05.2019).
- Kapusuz, G. (2018) *Türkiye’de Merkez-Yerel İkileminde Sosyal Politika, Sosyal Hizmet, Sosyal Yardım Paylaşımı: Üsküdar Belediyesi Örneği* [yayımlanmamış yüksek lisans tezi], İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Karakütük, K. (2016). *Eğitim Politikası ve Planlaması*. Ankara: Pegem Akademi.
- Kaymakçı, F.Z.G. (2019) *Toplam Kalite Yönetimi Anlayışının Uygulanmasını Etkileyen Faktörler Üzerine Bir Yerel Yönetime Bağlı Eğitim Hizmetlerinde Araştırma* [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Kazancı, A. (2019) *Türkiye’de Eğitim Hizmetlerinde Yerel Yönetimlerin Rolü* [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Kılınç, M. (2018) *Yerel Yönetimlerde Eğitim Çalışmaları* [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi.
- Kırgız, M. (2018) *Konya Bilim Merkezi Fen Etkinliklerinin, Katılımcılar Tarafından Değerlendirilmesi ve Katılımcıların Fen Dersine Karşı Tutumları ve Davranışları Üzerine Etkilerinin İncelenmesi* [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Kısa, S. (2012) *Toplam Kalite Yönetimi Anlayışının Uygulanmasını Etkileyen Faktörler Üzerine Bir Yerel Yönetime Bağlı Eğitim Hizmetlerinde Araştırma* [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Koç, M. H. & Fidan, T. (2018) Yerel Yönetimlerin Yaygın Eğitim Etkinliklerine İlişkin Kursiyer Görüşleri: İSMEK Dil Kursları Örneği. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi* 52 (1), 51-81.
- Köksal, K. (1997) *Türkiye’de Eğitim Hizmetlerinin Yerelleşmesi: Bir Model Önerisi* [yayımlanmamış doktora tezi]. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Köksal, S. (2017) *Yerel Yönetimlerde Halkın Eğitimi ve Hayat Boyu Öğrenme Faaliyetleri* [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul: İstanbul Aydın Üniversitesi.
- Küçükilhan, M. (2020) *Eğitim Hizmetlerinin İdari Yerelleşme Süreci: Türkiye’de Merkezi İdare Ve Belediye Yöneticileri Açısından Bir Değerlendirme* [yayımlanmamış doktora tezi]. Afyonkarahisar: Afyon Kocatepe Üniversitesi.
- Kurulay, B. (2022) *Bilim Merkezlerindeki Sergilerle İlişkilendirilmiş Çevrimiçi Atölye Çalışmalarının Ortaokul Öğrencilerinin Yoğunluk Konusundaki Kavramsal Anlama Düzeylerine Etkisi* [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Bursa: Uludağ Üniversitesi.
- Kuzu, A. (2014) *Belediyelerin Gerçekleştirdiği Yaygın Eğitim Hizmetlerinin Eğitim Yönetimi Bağlamında Değerlendirilmesi* [yayımlanmamış doktora tezi]. Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.
- Menteşoğlu, A. (2019). *Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı Perspektifinden 1982 Fransa Reform Yasasının Türkiye Uygulamaları İle Karşılaştırılması* [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul: İstanbul Aydın Üniversitesi.
- Ok, Z. (2018). *Konya Bilim Merkezinde Gerçekleştirilen Atölye Çalışmalarının İlkokul ve Ortaokul Öğrencileri Tarafından Değerlendirilmesi* [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi.

- OECD (2022) A Territorial Approach to Sustainable Development Goals: Synthesis Report. https://www.oecd-ilibrary.org/urban-rural-and-regional-development/a-territorial-approach-to-the-sustainable-development-goals_e86fa715-en (Erişim Tarihi: 04.12.2024).
- Öz, R. (2015) *Araştırma ve Sorgulamaya Dayalı Etkinliklerle Desteklenmiş Bilim Merkezi Uygulamalarının 7. Sınıf Öğrencilerinin Akademik Başarılarına, Bilim Okuryazarlıklarına ve Sorgulayıcı Düşünme Becerilerine Etkisi* [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Özgen, V. (2011) *Eğitim Hizmetlerinde Yerelleşme ve Hizmet Kalitesi* [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi.
- Özkan, U. (2019). *Eğitim Bilimleri Araştırmaları İçin Doküman İnceleme Yöntemi*. Ankara: PEGEM Akademi.
- Resmî Gazete. (2005). 5393 Sayılı Belediye Kanunu. 13.07.2005 tarih ve 25874 sayılı Resmî Gazete.
- Savaş, Y. (2024) *Yerel Yönetimlerin Eğitim ve Fen Eğitimindeki Rolü: Ulusal ve Uluslararası Uygulamalar, Yönetici Görüşleri ve Bir Model Önerisi* [yayımlanmamış doktora tezi]. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- SBB (2019) 2019 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı. https://www.sbb.gov.tr/wpcontent/uploads/2018/11/2019_Yili_Cumhurbaşkanligi_Yillik_Programi.pdf (Erişim Tarihi: 15.03.2020).
- STB (2015) Verimlilik Stratejisi ve Eylem Planı (2015–2018). http://www.sp.gov.tr/tr/temelbelge/s/120/Verimlilik+Stratejisi+ve+Eylem+Plani+_2015-2018 (Erişim Tarihi: 16.03.2019).
- Subaşı, M. ve Okumuş, K. (2017) Bir Araştırma Yöntemi Olarak Durum Çalışması. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 21 (2), 419-426.
- Şeker, M., Bakış, Ç. ve Dizeci, B. (2018). İnsani Gelişme Endeksi-İlçeler: Tüketiciden İnsana Geçiş. İstanbul: Çizge Tanıtım & Matbaacılık.
- Şentuna, B. Y. (2019) *Bilim Merkezlerinin Yaşam Boyu Öğrenme Becerilerine Katkısının İncelenmesi* [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Bartın: Bartın Üniversitesi.
- Şentürk, E. (2015) *Bilim Merkezlerine Yapılan Sınıf Gezileri: Öğretmen Bakış Açıları, Roller ve Düşünceleri* [yayımlanmamış doktora tezi]. Ankara: Orta Doğu Teknik Üniversitesi.
- Tahancalıoğlu, S. (2019) *Bilim merkezlerine Yönelik Mesleki Gelişim Üzerine Bir Çalışma: Fen Öğretmenlerinin Bilim Merkezleri Hakkındaki Farkındalıklarındaki ve Bilim Merkezine Gezi Düzenleme Yollarındaki Değişim* [yayımlanmamış doktora tezi]. Ankara: Orta Doğu Teknik Üniversitesi.
- Tekdere, M. (2013). *Eğitim Hizmetlerinin Yerelleşmesinin Ekonomik, Sosyal ve Siyasal Boyutları: Türkiye’de Uygulanabilirliği* [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Uşak: Uşak Üniversitesi.
- Tepe, A. (2007). İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nin Yaygın Eğitim Uygulaması: İSMEK [yayımlanmamış doktora tezi]. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Tipi, S. (2020) *Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, Fransa, Almanya ve Türkiye’de Neoliberal Ekonomi Politikaları Dönüşüm Sürecinde Eğitim Finansmanında Yaşanan Değişimler* [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi.
- Toprak, A. (2023). *Yerel Yönetimlerin Sanat Eğitimi Üzerindeki Rolü; Malatya Büyükşehir Belediyesi MABESEM Örneği* [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Malatya: İnönü Üniversitesi.
- TÜBA (2019) Bilim Merkezleri Değerlendirme Raporu. <https://www.tuba.gov.tr/files/yayinlar/raporlar/TUBA-978.605.2249-40-6.pdf> (Erişim Tarihi: 01.10.2023).
- Türkoğlu, İ. & Bucaktepe, A. (2015) Yerel Yönetimlerin Mali Özerkliği ve Avrupa Birliği Ülke Uygulamalarından Örnekler. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 24(2), 319-336.

- Uludağ, G. (2017) *Okul Dışı Öğrenme Ortamlarının Fen Eğitiminde Kullanılmasının Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Bilimsel Süreç Becerilerine Etkisi* [yayımlanmamış doktora tezi]. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Ünal, E. (2019) *Eğitim Hizmetlerinin Sunumunda ve Finansmanında Yeni Gelişmeler: Türkiye ve Bazı Avrupa Birliği Ülkelerinin Karşılaştırılması* [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Usluel, Y. (1995) *Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütü Yöneticilerinin Yerelleşme Konusundaki Görüşleri* [yayımlanmamış doktora tezi]. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Uzun, F. (2015). *Türkiye’de Yerel Yönetimlerin Eğitim Harcamalarındaki Rolü ve Etkileri* [yayımlanmamış doktora tezi]. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Ü.B. (2019) 2019 Yılı Faaliyet Raporu. <https://www.uskudar.bel.tr/tr/main/pages/kurumsal-raporlar/20> (Erişim Tarihi: 15.04.2020).
- Ü.B. (2020a) 2020 Yılı Faaliyet Raporu. <https://www.uskudar.bel.tr/tr/main/pages/kurumsal-raporlar/20> (Erişim Tarihi: 15.04.2020).
- Ü.B. (2020b) 2020–2024 Stratejik Plan. <https://www.uskudar.bel.tr/tr/main/pages/kurumsal-raporlar/20> (Erişim Tarihi: 15.04.2020).
- Ü.B. (2021a) 2021 Yılı Faaliyet Raporu. <https://www.uskudar.bel.tr/tr/main/pages/kurumsal-raporlar/20> (Erişim Tarihi: 18.04.2021).
- Ü.B. (2021b) Kurumsal Web Sitesi, Eğitim Faaliyetleri. <https://www.uskudar.bel.tr/tr> (Erişim Tarihi: 01.12.2021).
- UNESCO. (2015). *Rethinking Education: Towards a Global Common Good?*. Paris: UNESCO Publishing.
- Yavaş, S. (2019) *Bilim Merkezlerindeki Sergileri Modelleyen Atölye Çalışmaları ve Uygulama Sürecinin Lise Öğrencilerinin Kavramsal Başarılarına Etkisi: Basit Makineler Örneği* [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Yıldızbaş, M. (2013). *Okullar İle Yerel Yönetimler Arasındaki İlişkiler – Okullar Hayat Olsun Projesinin Küçükçekmece İlçesindeki Uygulaması* [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul: İstanbul Aydın Üniversitesi.

The Role of Local Governments in Education Services: The Example of Üsküdar Municipality

Yusuf SAVAŞ*
Mehtap YILDIRIM**

The inability of the central government to meet the expectations and needs of the local population at the desired level, along with the practices of developed countries and international organizations to strengthen local governments, has encouraged the reinforcement of the role of local government units in public services. The share of local governments in public services varies from country to country. However, local governments actively carry out many services in developed countries. Sustainable development goals are reported to be largely achievable with the support of local and regional governments. Localization in the field of education within public services is expected to enhance the effective use of financial resources, improve the management of service and material financing, align teaching programs with local needs, accelerate the procurement of equipment and materials, increase the efficiency of personnel employment, improve work processes, expand access to education, and enable faster solutions to encountered problems.

In this study, the educational services provided by Üsküdar Municipality are analyzed in detail under four main categories: educational services for adults, educational services for children and youth, project-based educational services, and physical support services. In this context, the role and impact of local governments in education are discussed by detailing the educational opportunities provided by the municipality for different age and need groups in society. The aim of this study is to reveal the current situation regarding the role of municipalities in education services in Turkey by examining the practices of a municipality selected according to specific criteria and to develop sustainable and effective recommendations that can guide the provision of education services by municipalities. In this context, the research problem is formulated as follows: “What are the studies carried out by municipalities in the field of education in Turkey?”

Using the case study method, this research analyzes in detail all the dynamics and interactions of the role of municipalities in educational services in Turkey. Within the scope of this research, the municipality’s annual reports for 2019, 2020, and 2021, the 2020-2024 Strategic Plan documents,

* Dr., Ümraniye Municipality, yusuf.savas@marmara.edu.tr. ORCID: 0000-0002-5734-0327

** Prof. Dr., Marmara University, mehtap.yildirim@marmara.edu.tr. ORCID: 0000-0001-7398-8396

and the information on the corporate website were examined in detail. PDF formats of the relevant documents were accessed from the corporate website. The activities and projects of the municipality in the field of education were identified through activity reports.

An evaluation of Üsküdar Municipality's adult education services reveals that free art and vocational training courses constitute a significant part of the district's adult education services. These courses are offered in 18 different fields and 266 branches and play a major role in meeting the educational needs of adults in the district. Üsküdar Municipality's educational services for children and youth include academic skill development courses, guidance and psychological counseling, historical and cultural excursions, performances, art and sports courses, awareness training, and seminars. These services are highly inclusive, covering a wide age range from primary school to university.

When Üsküdar Municipality's project-based education services are evaluated, it is observed that various educational activities (courses, workshops, seminars) are organized for different groups (children, youth, university students, entrepreneurs, academics, private sector employees, etc.) in out-of-school learning environments such as science centers and education centers for school-age children and youth. When the physical support services of Üsküdar Municipality are analyzed, it is evident that investments in the development of educational infrastructure have a significant impact on the provision of educational services. The construction of well-equipped facilities such as schools, libraries, training centers, culture and arts centers, and sports centers directly and indirectly contributes to the provision of formal education services at higher quality.

When the educational services provided by Üsküdar Municipality in four different categories are evaluated in general, it is determined that the municipality plays an important role in the provision of educational services in the district. If the effective stakeholder cooperation demonstrated in project-based and physical support services is applied to educational services organized for children, youth, and adults, the efficiency of these services is expected to increase. It was found that the share of Üsküdar Municipality's educational service expenditures in the total budget between 2015 and 2019 (2.5%) was approximately four times higher than the average of municipalities in Turkey (0.6%). In this context, it can be concluded that Üsküdar Municipality's education services are more effective than the general municipal education services in Turkey. Other studies indicate that Üsküdar Municipality's educational services for different age groups and disadvantaged populations contribute positively to participants' social life.

It is recommended that all education services provided by municipalities for children, youth, and adults be planned and implemented in effective cooperation with stakeholders, taking into account local needs and dynamics. Municipalities are advised to plan their education investments to increase the number, quality, and diversity of out-of-school learning environments. Considering the societal, social, and economic benefits of science centers, it is recommended that they be expanded in every province and large district with unique designs. Additionally, municipalities should be encouraged to take an active role in the processes of establishing and expanding science centers and in ensuring the sustainability of educational activities conducted in these centers.